

**THE QUALITY OF DIABETES CARE
IN PRIMARY CARE SERVICES SYSTEM IN CENTRAL REGION,
THAILAND**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF DOCTOR OF PHILOSOPHY (NURSING)
FACULTY OF GRADUATE STUDIES
MAHIDOL UNIVERSITY
2008**

COPYRIGHT OF MAHIDOL UNIVERSITY

คุณภาพการดูแลผู้ป่วยเบาหวานในระบบบริการปฐมภูมิ ในเขตภาคกลาง ประเทศไทย
(THE QUALITY OF DIABETES CARE IN PRIMARY CARE SERVICES SYSTEM IN
CENTRAL REGION, THAILAND)

รักษนค กชไกร 4637610 NSNR/D

ปร.ค. (การพยาบาล)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: นันทวัน สุวรรณรูป, Ph.D., กอบกุล พันธุ์เจริญวรกุล, Ph.D.,
ชาญวิทย์ ทรัพย์, M.D., NOEL CHRISMAN, Ph.D.

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงบรรยายนี้ เพื่ออธิบายคุณภาพของระบบบริการดูแลผู้ป่วยเบาหวานในปฐมภูมิ ประกอบด้วยโครงสร้างของสถานบริการปฐมภูมิ กระบวนการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน ผลของการดูแล รวมทั้งความสัมพันธ์ของปัจจัยดังกล่าว การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงผสมผสาน โดยทำการสำรวจผู้ให้บริการในสถานบริการปฐมภูมิจำนวน 300 แห่ง (ระหว่างเดือนตุลาคม 2550-กุมภาพันธ์ 2551) และบันทึกผลระดับน้ำตาลในเลือดย้อนหลัง 6 เดือนของผู้รับบริการจำนวน 19,141 ราย หลังจากวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน และ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลักจากสถานบริการปฐมภูมิจำนวน 9 คน

ผลการศึกษาพบว่าสถานบริการปฐมภูมิส่วนใหญ่มีสิ่งอำนวยความสะดวก งบประมาณ และเครือข่ายเพียงพอ แต่ขาดแคลนด้านกำลังคน พบว่าร้อยละ 24 ของสถานบริการปฐมภูมิมีโครงสร้างทุกอย่างเพียงพอ ในการให้การดูแลผู้ป่วยเบาหวานพบว่าร้อยละ 82 ให้การบริการป้องกันภาวะแทรกซ้อนยังไม่ตรงตามมาตรฐาน สำหรับผลการดูแลพบว่าค่าเฉลี่ยระดับน้ำตาลในของผู้ป่วยเบาหวานเท่ากับ 147.10 mg% ซึ่งยังสูงกว่าค่าปกติ และ พบว่าผู้ป่วยเบาหวานร้อยละ 42 สามารถควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดได้ ผลการศึกษายังพบว่า โครงสร้างของสถานบริการปฐมภูมิที่ดีส่งเสริมให้มีกระบวนการการดูแลผู้ป่วยเบาหวานที่ดี ($r = 0.337^{**}$) และ กระบวนการการดูแลผู้ป่วยเบาหวานที่ดีส่งเสริมให้มีอัตราของผู้ป่วยเบาหวานที่ควบคุมระดับน้ำตาลได้สูงขึ้น ($r = 0.116^{*}$)

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะให้ผู้กำหนดนโยบาย และ ผู้ให้บริการ ได้ให้ความสำคัญในเรื่องบุคลากร และการบริการในคลินิก โดยเพิ่มอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสถานบริการปฐมภูมิ เสนอร่างกฎหมายหรือข้อกำหนดเพื่อสนับสนุนอำนาจการตัดสินใจของพยาบาลที่ทำงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ รวมทั้ง สร้างสรรค์แนวทางการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน เพื่อพัฒนาคุณภาพของการให้บริการผู้ป่วยเบาหวานในสถานบริการปฐมภูมิให้ดียิ่งขึ้น

THE QUALITY OF DIABETES CARE IN PRIMARY CARE SERVICES SYSTEM
IN CENTRAL REGION, THAILAND.

RUKCHANOK KOSHAKRI 4637610 NSNR/D

Ph.D.(NURSING)

THESIS ADVISORS: NANTAWON SUWONNAROOP, Ph.D., KOBKUL
PHANCHAROENWORAKUL, Ph.D., CHANVIT THARATHEP, M.D., NOEL
CHRISMAN, Ph.D.

Abstract

The objectives of this descriptive study were to describe the quality of the primary care service system including the structure of Primary Care Units (PCU), the process of diabetes care, outcome of care, and their relationships. This study employed mixed methods. The researcher collected both quantitative and qualitative data. Three hundred care providers from three hundred PCUs participated in the survey during October 2007- February 2008 and 19,141 clients' six-month Fasting Plasma Glucose (FPG) reports were collected. In-depth interviews were conducted with nine key informants after the quantitative data were analyzed using standard statistics and Pearson's product moment correlation.

The results revealed that the structure of most PCUs were sufficient in facility, financing, and networking but insufficient with regard to staffing. Only twenty-four percent of the PCUs had sufficiency in all components of structure of the PCUs. Furthermore, there were gaps between standard of care and diabetes care practice. It was found that eighty-two percent of the PCUs demonstrated improper prevention of complications. Regarding the glycemic control, the average FPG was 147.10 mg %, which was higher than the normal level. Forty-two percent of the participants had good glycemic control. The findings also showed that good structure of PCUs increased the likelihood of good diabetes care process ($r = 0.337^{**}$), and this increased the likelihood of a good outcome ($r = 0.116^*$).

It is recommended that the policy makers and care providers that they should put more emphasis on staff and service delivery by increasing the number of staff and passing relevant regulation to support the authority of nurses who work in PCUs. Finally, diabetic care innovations to improve the quality of diabetes care should be created.

KEY WORDS: QUALITY OF DIABETES CARE/ PRIMARY CARE SERVICE

177 pp.